

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра історії, археології, інформаційної та архівної справи

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ
«Науково-дослідницький магістерський семінар»
за спеціальністю Історія та археологія освітньо-наукової програми
«Історія матеріальної культури та експертиза
об'єктів історичної спадщини»
для здобувачів II курсу денної та заочної форм навчання другого
(магістерського) рівня вищої освіти

Науково-дослідницький магістерський семінар: методичні рекомендації щодо вивчення дисципліни для здобувачів II курсу денної та заочної форм навчання другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 032 «Історія та археологія», ОНП «Історія матеріальної культури та експертиза об'єктів історичної спадщини» / укл.: Бондаренко О.В. Кропивницький: ЦНТУ, 2025. 58 с.

Укладач: Олександр БОНДАРЕНКО, доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії, археології, інформаційної та архівної справи.

Схвалено на засіданні кафедри історії, археології, інформаційної та архівної справи.

Протокол від «29» серпня 2025 року, № 1

ЗМІСТ

Вступ	4
Опис навчальної дисципліни	6
Мета та завдання навчальної дисципліни.....	7
Програма навчальної дисципліни.....	11
Плани практичних занять та методичні рекомендації до вивчення тем курсу.....	13
Тестові завдання.....	32
Перелік питань до підсумкового контролю знань.....	48
Критерії та засоби оцінювання.....	50
Словник термінів і понять	53
Рекомендовані джерела інформації.....	56

ВСТУП

Науково-дослідницький магістерський семінар є фундаментальним елементом магістерської освітньої програми, що відіграє ключову роль у формуванні дослідницької компетентності здобувачів другого рівня вищої освіти. Цей курс спрямований на розвиток навичок самостійного проведення наукових досліджень, критичного мислення, академічного письма, а також на засвоєння принципів академічної доброчесності. Він створює умови для глибокого занурення в наукову діяльність, сприяє формуванню дослідницької ідентичності та готує студентів до написання і захисту магістерської роботи.

У межах семінару здобувачі ознайомлюються з основними етапами наукового дослідження: від постановки проблеми та формулювання гіпотези — до збору, аналізу та інтерпретації даних. Вони вчаться обґрунтовувати актуальність теми, визначати мету та завдання дослідження, обирати відповідні методи, працювати з джерелами, критично оцінювати наукові тексти, а також презентувати результати дослідження у різних форматах. Особлива увага приділяється роботі з науковими базами даних, цифровими інструментами, бібліографічними менеджерами, а також навичкам цитування та оформлення наукових текстів відповідно до міжнародних стандартів.

Курс передбачає поєднання лекційних та практичних занять, семінарських дискусій, індивідуальних консультацій та самостійної роботи над дослідницьким проєктом. Студенти мають змогу обрати тему, яка відповідає їхнім науковим інтересам, сформулювати дослідницьку концепцію, провести попередній аналіз літератури, визначити методологічну базу та розпочати практичну реалізацію проєкту. Важливою складовою є регулярна взаємодія з науковим керівником, яка дозволяє коригувати напрям дослідження, отримувати фахові поради та вдосконалювати науковий текст.

У процесі навчання здобувачі також знайомляться з вимогами до структури магістерської роботи, вчаться планувати її написання, розподіляти час, враховувати ресурсні обмеження та дотримуватися дедлайнів. Вони опановують техніку написання вступу, огляду літератури, методологічного розділу, аналізу результатів та висновків. Окрему увагу приділено етичним аспектам дослідження, зокрема дотриманню принципів конфіденційності, інформованої згоди, уникненню плагіату та фальсифікації даних.

Семінар також є платформою для академічного діалогу, обміну ідеями, презентації проміжних результатів дослідження, участі в наукових конференціях, круглих столах, форумах. Студенти мають змогу апробувати свої напрацювання, отримати зворотний зв'язок, вдосконалити аргументацію та структуру викладу. Це сприяє розвитку навичок публічного виступу,

академічної комунікації, вміння відповідати на запитання, захищати власну позицію та вести конструктивну дискусію.

Успішне проходження курсу є необхідною умовою для завершення магістерської програми. Воно засвідчує готовність здобувача до самостійної наукової роботи, здатність формулювати та розв'язувати складні дослідницькі завдання, дотримуватися академічних стандартів та етичних норм. Курс відкриває можливості для подальшого професійного зростання, участі в наукових проєктах, публікації результатів дослідження у фахових виданнях, а також для продовження академічної кар'єри на рівні аспірантури.

Завдяки участі в семінарі здобувачі не лише опановують техніку наукового дослідження, а й формують власну дослідницьку ідентичність, розвивають здатність до рефлексії, самооцінки та вдосконалення. Вони вчаться мислити системно, бачити зв'язки між явищами, критично оцінювати інформацію, аргументувати свої висновки та приймати обґрунтовані рішення. Курс сприяє становленню наукової культури, формуванню відповідального ставлення до знання, розвитку інтелектуальної чесності та академічної зрілості.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС –8	Галузь знань: 03 Гуманітарні науки	Професійної підготовки	
Загальна кількість годин – 240	Спеціальність: 032 Історія та археологія	Рік підготовки:	
		2-й	2-й
	Освітньо-наукова програма: «Історія матеріальної культури та експертиза об'єктів історичної спадщини»	Семестр:	
		3-й	3-й
Тижневих годин навчання: аудиторних – 5 самостійної роботи студента – 10	Освітній рівень: магістр	Лекції	
		4 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		76 год.	6 год.
		Самостійна робота	
		160 год.	230 год.
		Вид контролю:	
		Екзамен	

Мова навчання: **Українська**

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Науково-дослідницький магістерський семінар» є поглиблення та узагальнення знань з теоретичних основ наукових досліджень та закріплення практичних дослідницьких навиків у процесі виконання магістерської кваліфікаційної роботи, формування цілісного уявлення про науково-дослідницьку діяльність та оволодіння магістрантами методичним інструментарієм наукових досліджень, вироблення теоретичних знань та практичних умінь щодо вибору теми, об'єкта і предмета історичного дослідження, його етапів, методичних підходів, правил опрацювання отриманих результатів та оформлення наукових праць, зокрема магістерських робіт, та їхньої презентації. Вивчення навчальної дисципліни сприятиме формуванню навичок самостійної науково-дослідницької діяльності (кінцевим результатом якої є написання магістерської роботи); формуванню навичок презентації та публічного обговорення результатів науково-дослідницької роботи; розвитку вміння аналізувати отримані результати і представляти їх у вигляді завершених науково-дослідницьких розробок (магістерської роботи, статті, тез).

Завдання:

- ознайомлення з базовими положеннями наукових досліджень засвоєння знань та умінь щодо організації і проведення наукових досліджень;
- проводити самостійне наукове дослідження, що характеризується академічною доброчесністю;
- підвищення рівня методологічної культури дослідницької діяльності, творчого володіння методами пізнання і діяльності; оволодіння первинним досвідом проведення сучасних досліджень і надання науково обґрунтованої інтерпретації отриманим результатам;
- підготовка до самостійного виконання дослідницької роботи, ознайомлення з формами звітності, методикою підготовки та проведення досліджень, оформлення та впровадження їхніх результатів.
- оволодіння етапами підготовки наукової магістерської роботи: від вибору теми до публічного захисту;
- навчити магістрантів здійснювати наукові комунікації, брати участь у публічному обговоренні результатів науково-дослідної діяльності на різних етапах виконання магістерської роботи;
- вміння самостійно аналізувати історичне явище або ж історичний твір та

обґрунтовувати власну інтерпретацію наукової проблеми.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен набути таких компетентностей:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру в сфері історії та археології.

Загальні компетентності

ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 02. Здатність працювати автономно.

ЗК 03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 05. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 06. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК 07. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 08. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 09. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК 01. Здатність виявляти та досліджувати історичні й археологічні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти, узагальнювати інформацію.

СК 02. Здатність здійснювати історичні й археологічні дослідження з визначеної тематики, в тому числі використовуючи методологічний інструментарій інших гуманітарних і соціальних наук.

СК 03. Здатність презентувати та обговорювати результати досліджень і професійної діяльності у сфері історії та археології.

СК 04. Здатність виявляти специфіку в підходах до вирішення проблем в галузі історії та археології представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки.

СК 05. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проєкти у сфері історії, археології та/або дотичні до них міждисциплінарні проєкти.

СК 06. Здатність здійснювати експертний аналіз в предметній області.

СК 08. Здатність працювати в міжнародному контексті і реалізовувати спільні проєкти у сфері історії та/або археології з європейськими та євроатлантичними інституціями.

СК 09. Здатність використовувати сучасні цифрові інструменти і технології для проведення досліджень та професійної діяльності у сфері історії та археології

СК 10. Усвідомлення принципів академічної доброчесності та норм професійної етики.

СК 11. Здатність планувати і виконувати наукові дослідження в галузі історії та археології.

СК 12. Здатність використовувати набуті знання в ході професійної діяльності та експертного консультування з актуальних проблем історії матеріальної культури та експертизи об'єктів історико-культурної спадщини.

Програмні результати навчання

ПР 01. Аналізувати теоретичні та методологічні проблеми сучасної історичної науки, критично оцінювати стан проблеми та результати останніх досліджень.

ПР 02. Здійснювати рецензування, коментування, анотації наукових, науково-популярних, освітніх та публіцистичних текстів, які стосуються питань історії та археології.

ПР 03. Розробляти й реалізовувати історичні та міждисциплінарні проєкти з урахуванням сучасних методологічних підходів.

ПР 04. Застосовувати у професійній діяльності у сфері історії та археології сучасні цифрові інструменти і технології для пошуку, збереження і оброблення інформації, у тому числі для виконання наукових досліджень і реалізації освітніх та інноваційних проєктів.

ПР 05. Планувати і виконувати наукові дослідження у сфері історії та археології, висувати та перевіряти гіпотези, обирати методи дослідження, аналізувати результати, обґрунтовувати висновки.

ПР 07. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань історії та/або археології до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ПР 08. Розширювати актуалізовану джерельну базу за рахунок введення до наукового обігу архівних джерел, опрацювання фондів музеїв, участі у наукових й археологічних експедиціях тощо.

ПР 10. Узагальнювати результати власних наукових досліджень і презентувати їх у доповідях, публікаціях державною та іноземною мовами із дотриманням принципів академічної доброчесності та професійної етики.

ПР 12. Здійснювати професійну діяльність та експертне консультування з актуальних проблем історії матеріальної культури та експертизи об'єктів історико-культурної спадщини.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1. Вступ. Організація науково-дослідницької діяльності магістранта. Академічна доброчесність етичний та нормативно-правовий аспекти. Роль та функції наукового керівника. Тайм-менеджмент та індивідуальний план роботи. Інструменти для самоперевірки на плагіат.

Тема 2. Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження. Вибір теми та постановка наукової проблеми. Попередній аналіз літератури для уточнення теми. Критерії вдалого вибору теми. Формулювання робочої гіпотези дослідження.

Тема 3. Структура магістерської кваліфікаційної роботи. Функції та обов'язкові елементи вступу. Логічний зв'язок між розділами основної частини. Структура та зміст висновків до роботи.

Тема 4. Науковий апарат магістерської роботи об'єкт, предмет, мета, завдання, наукова новизна та практичне значення. Методи дослідження та їх обґрунтування. Хронологічні та географічні межі роботи. Співвідношення мети та завдань дослідження.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ, ОФОРМЛЕННЯ ТА ПРЕЗЕНТАЦІЯ МАГІСТЕРСЬКОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Тема 5. Академічне письмо. Науковий стиль. Оформлення наукової роботи технічні вимоги до тексту, посилання, цитування, запобігання плагіату, бібліографія, додатки. Процес редагування та саморедагування тексту. Використання бібліографічних менеджерів (Zotero, Mendeley). Вимоги національних стандартів до оформлення бібліографії.

Тема 6. Публікація результатів наукової роботи. Написання статей, тез, доповідей як форм апробації результатів магістерської роботи. Вибір релевантної конференції чи фахового видання. Процедура рецензування (Peer Review) та робота із зауваженнями. Структура наукової статті за моделлю IMRAD.

Тема 7. Підготовка і вимоги до захисту магістерської роботи публічна презентація, структура виступу, візуальні матеріали. Моделювання захисту магістерської роботи. Підготовка відгуку наукового керівника та зовнішньої рецензії. Психологічна підготовка до публічного виступу. Створення ефективних роздаткових матеріалів.

Тема 8. захист магістерської кваліфікаційної роботи. Типові запитання, етика спілкування з комісією. Управління часом під час доповіді та відповідей. Професійна реакція на критичні зауваження. Процедури після успішного захисту роботи.

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ ТЕМ КУРСУ

ТЕМА 1. ВСТУП. ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАГІСТРАНТА. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ЕТИЧНИЙ ТА НОРМАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТИ

План

1. Організація та ключові етапи науково-дослідницької діяльності магістранта .
2. Академічна доброчесність: Етичні засади та її значення для наукової спільноти.
3. Нормативно-правове забезпечення академічної доброчесності та механізми її дотримання.

1. Організація та ключові етапи науково-дослідницької діяльності магістранта

На початку магістерського навчання необхідно усвідомити, що науково-дослідницька діяльність є не лише вимогою освітньої програми, а й важливим етапом професійного становлення. Слід звернути увагу на те, що дослідження має бути системним, логічно структурованим і відповідати академічним стандартам. Важливо сформулювати індивідуальний план дослідження, який включатиме вибір теми, постановку проблеми, визначення мети та завдань, обґрунтування методології, збір і аналіз даних, а також оформлення результатів.

Необхідно регулярно консультуватися з науковим керівником, узгоджувати етапи роботи та дотримуватися встановлених термінів. Слід пам'ятати, що ефективна організація дослідження передбачає вміння працювати з джерелами, критично оцінювати інформацію, формулювати аргументи та обґрунтовувати висновки. Важливо не відкладати роботу на останній момент, а поступово просуватися від загального задуму до конкретних результатів.

2. Академічна доброчесність: етичні засади та її значення для наукової спільноти

Кожному магістранту необхідно дотримуватися принципів академічної доброчесності, які є основою якісної та відповідальної наукової діяльності. Слід звернути увагу на те, що академічна доброчесність охоплює чесність у

дослідженні, повагу до інтелектуальної власності, достовірність результатів, прозорість у використанні джерел та коректне цитування. Порухення цих принципів — зокрема плагіат, фальсифікація чи фабрикація даних — можуть призвести до втрати академічної репутації та скасування результатів роботи.

Важливо пам'ятати, що етична поведінка дослідника включає відповідальність перед науковою спільнотою, готовність визнавати помилки, відкритість до критики та дотримання об'єктивності. Необхідно навчитися правильно оформлювати посилання, уникати надмірного запозичення, самостійно формулювати висновки та аргументи. Слід ознайомитися з прикладами порушень академічної доброчесності, щоб усвідомити їх наслідки та уникати подібних ситуацій у власній практиці.

3. Нормативно-правове забезпечення академічної доброчесності та механізми її дотримання

Магістранту необхідно знати основні нормативно-правові документи, що регулюють академічну доброчесність. Слід звернути увагу на положення Закону України «Про освіту», внутрішні регламенти закладу вищої освіти, а також міжнародні етичні кодекси. Важливо ознайомитися з визначеннями таких порушень, як плагіат, самоплагіат, фальсифікація, фабрикація, необґрунтоване авторство, та розуміти, як їх уникати.

Необхідно знати, що в університетах діють механізми контролю академічної доброчесності – перевірка текстів на антиплагіат, етичні комісії, рецензування, консультації з науковими керівниками. Слід відповідально ставитися до цих процедур, не сприймати їх як формальність, а як важливу частину забезпечення якості освіти. Важливо пам'ятати, що дотримання академічної доброчесності – це не лише вимога, а й ознака зрілості, поваги до науки та до себе як дослідника.

Реферати

1. Академічна доброчесність як основа якісної освіти: визначення, принципи, значення для магістранта.
2. Нормативно-правове регулювання академічної доброчесності в Україні та світі. Законодавчі акти, внутрішні положення ЗВО, міжнародні практики.
3. Типові порушення академічної доброчесності та шляхи їх запобігання: Плагіат, фабрикація, фальсифікація, самоплагіат.
4. Роль етики в наукових дослідженнях: моральна відповідальність дослідника: Етичні дилеми, конфлікти інтересів, доброчесність у публікаціях.

Практичні завдання

1. Аналіз кейсів порушення академічної доброчесності.
2. Ознайомлення з реальними прикладами, визначення типу порушення, пропозиції щодо запобігання.
3. Оцінка наукової роботи на предмет доброчесності
4. Перевірка тексту на плагіат, аналіз цитування, оформлення джерел.
5. Розробка етичного кодексу дослідника. Створення короткого документа з основними принципами етичної поведінки в науці.
6. Тестування знань з академічної доброчесності: Виконання онлайн-тесту або створення власного тесту для одногрупників.

ТЕМА 2. МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА ЯК КВАЛІФІКАЦІЙНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ. ВИБІР ТЕМИ ТА ПОСТАНОВКА НАУКОВОЇ ПРОБЛЕМИ

План

1. Сутність та функціональне призначення магістерської роботи.
2. Етапи та критерії вибору теми магістерського дослідження.
3. Постановка наукової проблеми та формулювання дослідницьких завдань.

1. Сутність та функціональне призначення магістерської роботи

Магістерська робота є завершальним етапом освітнього процесу на другому (магістерському) рівні вищої освіти. Вона виконує функцію кваліфікаційного дослідження, яке має продемонструвати здатність здобувача до самостійного наукового пошуку, аналітичного мислення, застосування теоретичних знань на практиці та дотримання академічних стандартів. Необхідно усвідомити, що магістерська робота – це не лише формальна вимога, а й можливість реалізувати власний дослідницький потенціал, зробити внесок у розвиток обраної галузі знань.

Функціональне призначення магістерської роботи полягає у вирішенні актуальної наукової або прикладної проблеми, формулюванні нових підходів, узагальненні практичного досвіду або розробці рекомендацій. Вона має містити елементи наукової новизни, бути логічно структурованою, методологічно обґрунтованою та відповідати вимогам академічної доброчесності.

2. Етапи та критерії вибору теми магістерського дослідження

Вибір теми є першим і надзвичайно важливим кроком у підготовці магістерської роботи. Необхідно обирати тему, яка є актуальною, досліджуваною, відповідає особистим науковим інтересам і спеціалізації освітньої програми. Слід звернути увагу на те, що тема має бути конкретною, чітко сформульованою, не надто загальною, але й не надмірно вузькою, щоб забезпечити достатній обсяг матеріалу для аналізу.

Рекомендується дотримуватися таких етапів:

- попереднє ознайомлення з науковою літературою;
- аналіз сучасного стану досліджень у вибраній галузі;
- консультація з науковим керівником;
- уточнення об'єкта, предмета, мети та завдань дослідження;
- перевірка наявності джерел та емпіричних даних.

Критерії вибору теми включають: наукову новизну, практичну значущість, відповідність фаху, доступність матеріалів, можливість апробації результатів. Необхідно уникати тем, які вже вичерпно досліджені або не мають наукової перспективи.

3. Постановка наукової проблеми та формулювання дослідницьких завдань

Після вибору теми необхідно чітко сформулювати наукову проблему, яка лежить в її основі. Проблема – це суперечність або невирішене питання, що потребує наукового аналізу. Вона має бути актуальною, обґрунтованою та мати значення для розвитку науки або практики. Слід вивчити наукову літературу, виявити прогалини в знаннях, суперечності в підходах або недостатньо досліджені аспекти.

На основі проблеми формулюється мета дослідження – узагальнене уявлення про те, чого ви прагнете досягти. Мета має бути чіткою, логічною, відповідати сутності проблеми та орієнтувати дослідження на конкретний результат.

Дослідницькі завдання конкретизують мету та визначають послідовність дій. Завдання мають охоплювати теоретичний аналіз, емпіричне дослідження, узагальнення результатів. Слід формулювати їх у вигляді дій: «вивчити», «проаналізувати», «з'ясувати», «обґрунтувати», «встановити». Кожне завдання має бути логічно пов'язане з проблемою та метою, а також відповідати структурі майбутньої роботи.

Реферати

1. Магістерська робота як форма кваліфікаційного дослідження.

Роль у підготовці фахівця, вимоги, структура, оцінювання.

2. Критерії вибору теми магістерської роботи. Актуальність, новизна, практична значущість, відповідність спеціальності.

3. Постановка наукової проблеми: методологічні підходи та логіка формулювання: визначення проблемного поля, формулювання суперечності, наукова гіпотеза.

4. Об'єкт і предмет дослідження: сутність та відмінності: теоретичні основи, приклади, типові помилки при формулюванні.

5. Мета і завдання магістерського дослідження: як побудувати логічну систему: взаємозв'язок із темою, проблемою, методами дослідження.

Практичні завдання

1. Складання проспекту магістерської роботи
2. Аналіз тем магістерських робіт попередніх років: визначення актуальності, проблематики, наукової новизни.
3. Формулювання наукової проблеми за обраною темою
4. Побудова логіко-структурної схеми дослідження: візуалізація зв'язків між елементами наукового апарату.
5. Презентація теми магістерської роботи у форматі короткого виступу (2–3 хвилини): обґрунтування вибору теми, наукової проблеми, очікуваних результатів.

ТЕМА 3. СТРУКТУРА МАГІСТЕРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

План

1. Загальні вимоги до побудови та оформлення магістерської роботи.
2. Основні структурні елементи магістерської роботи: вступ, основна частина та висновки.
3. Допоміжні елементи структури: список використаних джерел та додатки.

1. Загальні вимоги до побудови та оформлення магістерської роботи

Магістерська кваліфікаційна робота має відповідати встановленим академічним стандартам щодо структури, змісту та оформлення. Необхідно дотримуватися вимог, визначених у нормативних документах закладу вищої освіти, зокрема щодо обсягу, шрифтів, міжрядкового інтервалу, полів, нумерації сторінок, оформлення таблиць, рисунків, формул, посилань та списку джерел. Слід звернути увагу на те, що робота має бути логічно

побудованою, послідовною, грамотно написаною, без орфографічних і стилістичних помилок.

Важливо пам'ятати, що оформлення – це не лише технічна частина, а й показник рівня академічної культури здобувача. Необхідно використовувати єдину систему цитування (наприклад, ДСТУ, АРА, MLA), дотримуватися правил оформлення бібліографії, уникати плагіату, забезпечити коректність усіх посилань. Рекомендується перед поданням роботи на перевірку здійснити самостійний аудит оформлення та узгодити всі елементи з вимогами кафедри.

2. Основні структурні елементи магістерської роботи: вступ, основна частина та висновки

Структура магістерської роботи має бути чітко визначеною та складатися з трьох основних блоків: вступу, основної частини та висновків.

У вступі необхідно окреслити загальну характеристику дослідження: актуальність теми, наукову проблему, мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, наукову новизну, практичну значущість, методи дослідження, структуру роботи. Слід звернути увагу на те, що вступ має бути стислим, але змістовним, і давати чітке уявлення про логіку дослідження.

Основна частина є найбільш об'ємною та включає теоретичний аналіз, огляд літератури, обґрунтування методології, опис емпіричного дослідження, аналіз результатів. Необхідно забезпечити логічну послідовність викладу, аргументованість тверджень, наочність матеріалу (таблиці, графіки, схеми), а також зв'язок між теоретичними положеннями та практичними результатами.

У висновках слід узагальнити результати дослідження, сформулювати відповіді на поставлені завдання, підтвердити досягнення мети, окреслити наукову новизну та практичну значущість. Важливо, щоб висновки були чіткими, логічними, не дублювали текст основної частини, а підсумовували його.

3. Допоміжні елементи структури: список використаних джерел та додатки

Список використаних джерел є обов'язковим елементом магістерської роботи. Необхідно включати лише ті джерела, які фактично були використані у тексті, з дотриманням обраної системи бібліографічного опису. Слід звернути увагу на коректність оформлення: повні вихідні дані, правильну послідовність, єдину стилістику. Рекомендується використовувати сучасні

наукові публікації, фахові журнали, монографії, нормативні документи, а також електронні ресурси з надійних джерел.

Додатки містять матеріали, які доповнюють основний текст, але не є його невід'ємною частиною: таблиці, анкети, результати опитувань, схеми, фотографії, документи. Необхідно правильно їх нумерувати, посилатися на них у тексті, забезпечити зручність для читача. Додатки мають бути оформлені відповідно до загальних вимог, містити заголовки та пояснення.

Реферати

1. Структура магістерської роботи: традиції та сучасні вимоги. Аналіз основних структурних елементів, їх функціональне призначення.
2. Порівняльний аналіз структур магістерських робіт у різних країнах. Особливості оформлення та побудови досліджень у міжнародному контексті.
3. Роль вступу та висновків у логіці наукового дослідження. Як правильно формулювати вступні положення та підсумкові висновки.
4. Оформлення додатків, таблиць, рисунків і списку джерел у магістерській роботі. Технічні та змістовні вимоги до допоміжних елементів.
5. Типові помилки при структуризації магістерської роботи та шляхи їх уникнення.

Практичні завдання

1. Аналіз прикладу структури магістерської роботи. Визначити відповідність елементів загальноприйнятим вимогам, виявити недоліки.
2. Створення власного змісту магістерської роботи. Розробити орієнтовний план із назвами розділів, підрозділів, додатків.
3. Порівняння структури магістерської та бакалаврської роботи. Таблиця відмінностей за складовими, обсягом, вимогами.
4. Оформлення титульної сторінки, змісту та списку використаних джерел згідно з вимогами ЗВО. Практичне застосування стандартів оформлення.
5. Створення шаблону для написання магістерської роботи у текстовому редакторі. З урахуванням стилів, нумерації, міжрядкового інтервалу, полів, шрифтів.

ТЕМА 4. НАУКОВИЙ АПАРАТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ: ОБ'ЄКТ, ПРЕДМЕТ, МЕТА, ЗАВДАННЯ, НАУКОВА НОВИЗНА ТА ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ

План

1. Визначення фундаментальних категорій наукового апарату: об'єкт, предмет, мета та завдання дослідження.
2. Критерії оцінки результатів: формулювання наукової новизни та теоретичного значення.
3. Практична цінність дослідження: обґрунтування практичного значення та апробація результатів.

1. Визначення фундаментальних категорій наукового апарату: об'єкт, предмет, мета та завдання дослідження

Науковий апарат магістерської роботи є її концептуальним ядром, що визначає логіку, зміст і методологію дослідження. Необхідно чітко розрізняти такі категорії, як об'єкт і предмет дослідження. Об'єкт — це широка сфера, явище або процес, у межах якого здійснюється дослідження. Предмет — конкретний аспект об'єкта, який безпосередньо вивчається. Слід звернути увагу на те, що предмет завжди є вужчим за об'єкт і визначає фокус дослідницької уваги.

Мета дослідження формулюється на основі наукової проблеми та відображає кінцевий результат, до якого прагне здобувач. Вона має бути чіткою, логічною, досяжною та відповідати темі роботи. Завдання дослідження – це конкретні кроки, які необхідно виконати для досягнення мети. Їх слід формулювати у вигляді дій: «вивчити», «проаналізувати», «з'ясувати», «обґрунтувати», «встановити». Кількість завдань залежить від обсягу роботи, але вони мають охоплювати всі ключові етапи дослідження.

2. Критерії оцінки результатів: формулювання наукової новизни та теоретичного значення

Наукова новизна є важливим критерієм оцінки магістерської роботи. Вона передбачає внесок у розвиток наукової думки: нові підходи, уточнення понять, розробку методів, виявлення закономірностей. Необхідно обґрунтувати, чим саме результати дослідження відрізняються від уже наявних у науковій літературі. Слід уникати загальних формулювань і наводити конкретні положення, які мають новий характер.

Теоретичне значення дослідження полягає у його внеску в розвиток наукових знань, систематизацію інформації, уточнення термінології, формування нових концепцій. Важливо показати, як результати можуть бути використані в подальших дослідженнях, навчальному процесі або наукових дискусіях.

3. Практична цінність дослідження: обґрунтування практичного значення та апробація результатів

Практичне значення магістерської роботи визначається можливістю застосування її результатів у реальних умовах. Необхідно обґрунтувати, як отримані висновки можуть бути використані у професійній діяльності, управлінні, освітньому процесі, технологічних розробках тощо. Слід навести приклади потенційного впровадження або рекомендації для практичного використання.

Апробація результатів – це підтвердження їхньої ефективності та доцільності. Вона може здійснюватися через участь у конференціях, публікацію статей, обговорення на семінарах, впровадження у практику. Важливо документально зафіксувати форми апробації та зазначити їх у тексті роботи.

Реферати

1. Науковий апарат магістерської роботи: сутність, структура та функції. Роль наукового апарату в побудові логіки дослідження.
2. Об'єкт і предмет дослідження: методологічні основи та приклади формулювання. Визначення, відмінності, типові помилки.
3. Формулювання мети та завдань дослідження: логіка, послідовність, відповідність темі. Як побудувати систему завдань, що веде до досягнення мети.
4. Наукова новизна як критерій оцінки магістерської роботи. Види новизни, способи обґрунтування, приклади.
5. Практична значущість магістерського дослідження: як обґрунтувати та продемонструвати. Зв'язок із професійною діяльністю, впровадження результатів.

Практичні завдання

1. Складання паспорта наукового апарату магістерської роботи. Формулювання об'єкта, предмета, мети, завдань, новизни, значущості.
2. Аналіз прикладів наукового апарату з реальних магістерських робіт. Визначення сильних і слабких сторін, редагування формулювань.

3. Формулювання мети та завдань дослідження за заданою темою. Побудова логічної структури, перевірка на відповідність темі.
4. Визначення наукової новизни дослідження на основі аналізу літератури. Пошук прогалин у знаннях, формулювання нових підходів.
5. Оцінка практичної значущості дослідження у професійному контексті. Розробка прикладів застосування результатів у реальних умовах.

ТЕМА 5. АКАДЕМІЧНЕ ПИСЬМО. НАУКОВИЙ СТИЛЬ. ОФОРМЛЕННЯ НАУКОВОЇ РОБОТИ

План

1. Особливості наукового стилю та академічного письма
2. Технічні вимоги до оформлення тексту, цитування, посилань
3. Запобігання плагіату, оформлення бібліографії та додатків

1. Особливості наукового стилю та академічного письма

Академічне письмо є основною формою викладу результатів наукового дослідження. Його характерною рисою є використання наукового стилю – точного, логічного, об'єктивного, аргументованого. Необхідно звернути увагу на те, що науковий стиль передбачає чіткість формулювань, відсутність емоційної забарвленості, використання термінології, узагальнень, класифікацій, посилань на джерела. Слід уникати розмовних конструкцій, надмірної образності, суб'єктивних оцінок.

У процесі написання магістерської роботи важливо дотримуватися принципів академічного письма: логічної структури тексту, послідовності викладу, аргументованості тверджень, точності у використанні термінів. Рекомендується використовувати складні синтаксичні конструкції, але уникати перевантаження тексту. Необхідно забезпечити зв'язність між розділами, абзацами, реченнями, застосовуючи логічні зв'язки та перехідні фрази.

2. Технічні вимоги до оформлення тексту, цитування, посилань

Оформлення магістерської роботи має відповідати встановленим технічним вимогам, які визначаються нормативними документами закладу вищої освіти. Слід звернути увагу на такі параметри, як шрифт (зазвичай Times New Roman, 14 pt), міжрядковий інтервал (1,5), поля (2–3 см), нумерація сторінок, вирівнювання тексту, оформлення заголовків, таблиць, рисунків, формул. Необхідно дотримуватися єдиного стилю оформлення

впродовж усієї роботи.

Цитування та посилання є важливою частиною академічного письма. Необхідно правильно оформлювати прямі та непрямі цитати, зазначати джерело інформації, використовувати обрану систему посилань (наприклад, ДСТУ, APA, MLA). Слід уникати надмірного цитування, забезпечити баланс між власними висновками та запозиченими твердженнями. Важливо, щоб кожне посилання у тексті відповідало запису в списку використаних джерел.

Рекомендується використовувати бібліографічні менеджери (наприклад, Zotero, Mendeley) для автоматизації процесу цитування та оформлення джерел. Це дозволяє зменшити ризик помилок та забезпечити відповідність академічним стандартам.

3. Запобігання плагіату, оформлення бібліографії та додатків

Плагіат є серйозним порушенням академічної доброчесності. Необхідно усвідомлювати, що використання чужих ідей, текстів, даних без належного посилання є неприпустимим. Слід уникати копіювання фрагментів без авторства, самоплагіату, фальсифікації джерел. Важливо самостійно формулювати висновки, узагальнення, інтерпретації, навіть якщо вони базуються на чужих дослідженнях.

Для запобігання плагіату рекомендується перевіряти текст за допомогою спеціальних програм (наприклад, StrikePlagiarism, Unicheck), уважно працювати з джерелами, дотримуватися правил цитування. Слід пам'ятати, що доброчесність – це не лише вимога, а й ознака академічної зрілості.

Оформлення бібліографії має бути повним, точним і відповідати обраній системі. Необхідно зазначати всі використані джерела: книги, статті, нормативні документи, електронні ресурси. Список джерел розміщується після основного тексту, у хронологічному або алфавітному порядку – залежно від вимог.

Додатки містять матеріали, які доповнюють основний текст: таблиці, анкети, результати опитувань, схеми, графіки, документи. Їх слід правильно нумерувати, оформлювати заголовки, посилатися на них у тексті. Додатки мають бути зрозумілими, структурованими та оформленими відповідно до загальних вимог.

Реферати

1. Академічне письмо як основа наукової комунікації. Визначення, особливості, роль у підготовці магістерської роботи.
2. Науковий стиль: мовні ознаки, структура, логіка викладу. Типові

мовні конструкції, уникнення емоційності, точність формулювань.

3. Технічні вимоги до оформлення наукового тексту. Шрифт, інтервал, поля, нумерація, заголовки, таблиці, рисунки.

4. Цитування та оформлення посилань у науковій роботі. Основні стилі (APA, MLA, ДСТУ), правила цитування, уникнення плагіату.

5. Бібліографія та додатки: зміст, оформлення, значення для дослідження. Стандарти оформлення джерел, роль додаткових матеріалів.

Практичні завдання

1. Редагування фрагменту тексту з порушенням норм наукового стилю. Виправлення стилістичних помилок, адаптація до академічного письма.

2. Оформлення списку використаних джерел за обраним стилем. Практика оформлення бібліографії (APA, MLA, ДСТУ тощо).

3. Створення шаблону титульної сторінки та змісту магістерської роботи. Відповідно до вимог ЗВО.

4. Перевірка тексту на плагіат та аналіз результатів. Використання онлайн-інструментів, обговорення шляхів уникнення плагіату.

5. Написання короткого наукового есе (1–2 сторінки) у науковому стилі. Тема на вибір, дотримання академічних норм.

ТЕМА 6. ПУБЛІКАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВОЇ РОБОТИ

План

1. Форми апробації результатів магістерської роботи.
2. Структура та вимоги до написання наукової статті, тез, доповіді.
3. Етапи підготовки публікації та подання до публікації.

1. Форми апробації результатів магістерської роботи

Апробація результатів дослідження є важливим етапом наукової діяльності магістранта. Вона передбачає представлення основних положень магістерської роботи на публічних наукових платформах з метою отримання зворотного зв'язку, оцінки фахівцями та підтвердження наукової значущості. Необхідно звернути увагу на те, що апробація є не лише формальністю, а й способом інтеграції в академічну спільноту.

Основними формами апробації є участь у наукових конференціях, семінарах, круглих столах, публікація статей у фахових виданнях, підготовка тез доповідей, презентація результатів у межах кафедральних засідань.

Рекомендується обрати форму апробації відповідно до теми дослідження, його рівня опрацювання та вимог закладу вищої освіти. Важливо фіксувати факт апробації документально – через сертифікати, програми конференцій, публікації тощо.

2. Структура та вимоги до написання наукової статті, тез, доповіді

Публікація результатів дослідження потребує дотримання чітких вимог до структури та змісту наукових текстів. Наукова стаття зазвичай містить такі елементи: назву, прізвище автора, анотацію, ключові слова, вступ, огляд літератури, методологію, результати, висновки, список використаних джерел. Необхідно забезпечити логічність викладу, наукову аргументацію, точність термінології та відповідність академічному стилю.

Тези доповіді – це короткий виклад основних положень дослідження, який подається для участі в конференції. Їх обсяг зазвичай становить 1–3 сторінки. Слід звернути увагу на те, що тези мають містити актуальність теми, мету, завдання, короткий опис методів, основні результати та висновки. Важливо дотримуватися вимог до оформлення: шрифт, поля, міжрядковий інтервал, стиль цитування.

Доповідь – це усна форма презентації результатів, яка може супроводжуватися візуальними матеріалами (слайди, графіки, таблиці). Необхідно структурувати виступ: вступ, основна частина, висновки. Рекомендується дотримуватися регламенту часу, чітко формулювати думки, уникати надмірної деталізації, використовувати зрозумілі формулювання. Важливо підготуватися до запитань аудиторії та вміти аргументовано захищати свої положення.

2. Етапи підготовки публікації та подання до публікації

Підготовка публікації – це поетапний процес, який потребує уважності, відповідальності та дотримання академічних норм. Першим кроком є вибір теми публікації – зазвичай вона відповідає одному з аспектів магістерської роботи. Далі слід визначити цільову аудиторію, тип видання (фаховий журнал, збірник конференції, електронна платформа), ознайомитися з вимогами до авторів та структурою тексту.

Наступним етапом є написання тексту відповідно до обраної форми. Необхідно дотримуватися академічного стилю, забезпечити логічність викладу, коректність цитування, унікальність матеріалу. Слід перевірити текст на плагіат, узгодити його з науковим керівником, внести правки та уточнення. Рекомендується також звернути увагу на якість перекладу, якщо

публікація планується в іноземному виданні.

Подання до публікації передбачає оформлення супровідних документів: заявки, авторської довідки, згоди на обробку персональних даних тощо. Важливо дотримуватися термінів подання, правильно заповнити всі форми, надіслати матеріали у відповідному форматі. Після подання слід очікувати рецензії, бути готовим до доопрацювання тексту, врахування зауважень та повторного подання.

Публікація результатів дослідження є важливим етапом професійного становлення магістранта. Вона засвідчує здатність до наукової комунікації, вміння формулювати та захищати власну позицію, інтегруватися в академічне середовище. Необхідно ставитися до цього процесу відповідально, системно та з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Реферати

1. Апробація результатів магістерської роботи: мета, форми, значення. Роль публікацій у науковій комунікації та захисті дослідження.
2. Наукова стаття як форма представлення результатів дослідження. Структура, вимоги, етапи написання, типові помилки.
3. Тези доповіді: особливості оформлення та подання на конференцію. Відмінності від статті, обсяг, стиль викладу, приклади.
4. Наукові конференції та семінари як платформи апробації результатів. Види заходів, участь магістрантів, підготовка виступу.
5. Етика публікацій: авторство, рецензування, уникнення плагіату. Принципи доброчесності, конфлікти інтересів, академічна відповідальність.

Практичні завдання

1. Написання тез доповіді за темою магістерської роботи (до 2 сторінок). Формулювання мети, завдань, короткий виклад результатів.
2. Створення структури наукової статті за результатами дослідження. Вступ, методи, результати, висновки, список джерел.
3. Пошук наукових конференцій для апробації результатів. Визначення тематики, вимог до подання, дедлайнів.
4. Підготовка презентації для наукової доповіді (10–12 слайдів). Візуалізація ключових положень, оформлення, таймінг.
5. Аналіз прикладу наукової статті: структура, стиль, оформлення. Визначення сильних і слабких сторін, редагування фрагменту.

ТЕМА 7. ПІДГОТОВКА І ВИМОГИ ДО ЗАХИСТУ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

План

1. Структура публічного виступу та вимоги до презентації.
2. Підготовка візуальних матеріалів: слайди, графіки, таблиці.
3. Моделювання захисту: репетиція, таймінг, відповіді на запитання.

1. Структура публічного виступу та вимоги до презентації

Публічний захист магістерської роботи є завершальним етапом освітнього процесу, під час якого здобувач демонструє результати власного дослідження, рівень володіння матеріалом та здатність до наукової комунікації. Необхідно звернути увагу на те, що виступ має бути чітко структурованим, логічним і відповідати регламенту часу (зазвичай 7–10 хвилин).

Рекомендується дотримуватися такої структури виступу:

- коротке привітання та представлення теми;
- актуальність дослідження та постановка проблеми;
- мета, завдання, об'єкт і предмет дослідження;
- короткий огляд теоретичних засад;
- опис методології;
- основні результати та їх інтерпретація;
- наукова новизна та практична значущість;
- висновки та перспективи подальших досліджень.

Слід уникати надмірної деталізації, складних термінів без пояснення, повторів. Важливо говорити впевнено, чітко, з дотриманням академічного стилю, але доступно для слухачів. Необхідно заздалегідь підготувати текст виступу, адаптувати його до усної форми, уникати читання з аркуша, натомість орієнтуватися на ключові тези.

2. Підготовка візуальних матеріалів: слайди, графіки, таблиці

Візуальні матеріали є важливим елементом презентації, що допомагає структурувати інформацію, зробити виступ наочним і зрозумілим. Необхідно підготувати презентацію у форматі слайдів (наприклад, PowerPoint), яка супроводжуватиме доповідь. Слід звернути увагу на дизайн: лаконічність, контрастність, читабельність, єдиний стиль оформлення.

Рекомендується включити такі слайди:

- титульний (тема, ПІБ, науковий керівник, заклад освіти);
- актуальність і проблема;
- мета та завдання;
- методи дослідження;
- результати (графіки, таблиці, схеми);
- висновки;
- наукова новизна та практична значущість;
- подяка або завершальний слайд.

Слід уникати перенасичення текстом – кожен слайд має містити не більше 5–6 тез. Візуальні елементи (графіки, діаграми, таблиці) мають бути чіткими, з підписами, поясненнями та логічно вписаними в структуру виступу. Необхідно перевірити технічну сумісність файлу, протестувати його на обладнанні, яке буде використовуватись під час захисту.

3. Моделювання захисту: репетиція, таймінг, відповіді на запитання

Успішний захист потребує ретельної підготовки, тому важливо провести репетицію виступу. Необхідно відпрацювати таймінг, структуру доповіді, інтонацію, темп мовлення, жести, контакт з аудиторією. Рекомендується кілька разів проговорити текст вголос, записати себе на відео, отримати зворотний зв'язок від колег або наукового керівника.

Слід підготуватися до запитань екзаменаційної комісії. Вони можуть стосуватися методології, обґрунтування вибору теми, джерел, новизни, практичного значення, обмежень дослідження. Необхідно вміти аргументовано відповідати, демонструвати глибоке розуміння матеріалу, не уникати складних питань, а навпаки – використовувати їх для розкриття сильних сторін роботи.

Важливо пам'ятати, що захист – це не лише перевірка знань, а й можливість презентувати себе як дослідника. Необхідно зберігати спокій, впевненість, повагу до комісії, дотримуватися етичних норм академічного спілкування. Успішна презентація результатів дослідження є завершальним кроком у підготовці магістерської роботи та важливим етапом професійного становлення.

Реферати

1. Підготовка до захисту магістерської роботи: етапи, труднощі, рекомендації. Планування, репетиція, психологічна готовність.
2. Структура публічного виступу при захисті магістерської роботи.

Вступ, основна частина, висновки, відповіді на запитання.

3. Візуальні матеріали як інструмент ефективної презентації дослідження. Слайди, графіки, таблиці, дизайн, технічні вимоги.

4. Моделювання захисту магістерської роботи як форма підготовки студента. Імітація захисту, рольова гра, аналіз типових ситуацій.

5. Типові помилки під час захисту магістерської роботи та способи їх уникнення. Невпевненість, перевантаження інформацією, порушення регламенту.

Практичні завдання

1. Підготовка презентації до захисту магістерської роботи (10–12 слайдів). Вступ, мета, завдання, методи, результати, висновки.

2. Написання тексту публічного виступу (до 5 хвилин). Логічна структура, чіткість викладу, акценти на новизні та значущості.

3. Моделювання захисту в малих групах. Розподіл ролей: доповідач, комісія, спостерігачі; обговорення результатів.

4. Аналіз прикладу відеозапису захисту магістерської роботи. Визначення сильних і слабких сторін виступу, рекомендації.

5. Створення чек-листа підготовки до захисту. Технічні, змістовні, психологічні аспекти, дедлайни.

ТЕМА 8. ЗАХИСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

План

1. Процедура та регламент захисту магістерської кваліфікаційної роботи.

2. Типові запитання комісії та стратегії ефективних відповідей.

3. Етика спілкування з комісією: повага, аргументованість, впевненість та основи наукової дискусії.

1. Процедура та регламент захисту магістерської кваліфікаційної роботи

Захист магістерської роботи є завершальним етапом освітнього процесу, що засвідчує здобуття кваліфікації магістра. Необхідно ознайомитися з процедурою, яка регламентується внутрішніми документами закладу вищої освіти та загальними положеннями про атестацію. Слід звернути увагу на те, що захист відбувається перед екзаменаційною комісією, яка складається з науковців, викладачів та, за потреби, представників

професійного середовища.

Захист включає кілька етапів:

- представлення теми та короткий виклад змісту роботи;
- доповідь здобувача (зазвичай 7–10 хвилин);
- демонстрація візуальних матеріалів;
- відповіді на запитання членів комісії;
- обговорення та оцінювання;
- оголошення результатів.

Необхідно дотримуватися регламенту часу, чітко структурувати виступ, узгодити його з презентацією, підготувати роздаткові матеріали (за потреби) та забезпечити технічну готовність. Важливо заздалегідь уточнити вимоги до оформлення роботи, терміни подання, формат подачі презентації та інші організаційні аспекти.

2. Типові запитання комісії та стратегії ефективних відповідей

Під час захисту комісія може ставити запитання, що стосуються різних аспектів дослідження. Слід підготуватися до таких типових запитань:

- Чому обрана саме ця тема?
- У чому полягає актуальність дослідження?
- Які джерела були використані?
- Які методи дослідження застосовано?
- У чому полягає наукова новизна?
- Яке практичне значення має робота?
- Які обмеження дослідження ви можете назвати?

Необхідно відповідати чітко, аргументовано, без зайвих відступів. Рекомендується заздалегідь підготувати короткі формулювання відповідей на ключові питання, узгодити їх із текстом роботи та презентацією. Важливо демонструвати володіння матеріалом, логіку мислення, здатність до наукової дискусії.

Слід уникати фраз на кшталт «я не знаю», «це не моя компетенція», «мені важко відповісти». Якщо запитання складне — можна уточнити його, звернутися до прикладів, пояснити контекст. Важливо зберігати спокій, не перебивати членів комісії, не вступати в суперечки, а аргументовано захищати свою позицію.

3. Етика спілкування з комісією: повага, аргументованість, впевненість та основи наукової дискусії

Ефективна комунікація під час захисту передбачає дотримання етичних норм академічного спілкування. Необхідно виявляти повагу до членів комісії,

слухати запитання уважно, відповідати ввічливо, дотримуватися офіційного стилю мовлення. Слід уникати фамільярності, емоційних реакцій, надмірної самовпевненості або, навпаки, невпевненості.

Аргументованість відповідей є показником наукової зрілості. Важливо посилатися на джерела, методи, результати, демонструвати логіку викладу та здатність до аналізу. Якщо виникає дискусія — слід вести її конструктивно, з опорою на факти, без переходу на особистості. Наукова дискусія — це обмін ідеями, а не змагання.

Впевненість у собі базується на якісній підготовці. Рекомендується провести репетицію виступу, підготувати відповіді на запитання, продумати можливі сценарії. Важливо пам'ятати, що комісія оцінює не лише текст роботи, а й здатність здобувача презентувати себе як дослідника, аргументувати власні висновки та вести академічний діалог.

Реферати

1. Процедура захисту магістерської роботи: етапи, вимоги, регламент. Підготовка, проведення, оцінювання, роль екзаменаційної комісії.
2. Типові запитання під час захисту магістерської роботи та стратегії відповідей.
3. Етика академічного спілкування під час захисту
4. Психологічна підготовка до публічного захисту
5. Оцінювання магістерської роботи: критерії, бали, типові помилки захисту

Практичні завдання

1. Підготовка відповідей на типові запитання комісії. Формулювання чітких, аргументованих відповідей на 5–7 запитань.
2. Імітація захисту в групі: рольова гра «комісія – здобувач». Виступ, запитання, оцінювання, обговорення результатів.
3. Створення етичного кодексу поведінки під час захисту. Короткий документ з правилами академічної взаємодії.
4. Аналіз відео захисту магістерської роботи. Визначення сильних і слабких сторін, рекомендації для покращення.
5. Складання чек-листа «Готовність до захисту». Змістовні, технічні, етичні аспекти, самоперевірка перед виступом.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Основним принципом академічної доброчесності є

- a. індивідуалізм
- b. чесність
- c. конкуренція
- d. анонімність
- e. відповідальність

2. Порушенням академічної доброчесності є

- a. самостійне формулювання думки
- b. посилення на джерела
- c. плагіат
- d. редагування тексту
- e. цитування

3. Етична норма в науковій діяльності — це

- a. доброзичливість
- b. приховування джерел
- c. копіювання без змін
- d. уникнення критики
- e. емоційність

4. Академічна доброчесність передбачає

- a. використання сленгу
- b. порушення регламенту
- c. ігнорування правил
- d. чесне виконання завдань
- e. приховування джерел

5. До нормативно-правових актів, що регулюють академічну доброчесність, належить

- a. Закон «Про освіту»
- b. Конституція України
- c. Цивільний кодекс
- d. Кодекс етики журналіста
- e. Закон «Про рекламу»

6. Академічна доброчесність НЕ включає

- a. самостійність
- b. відповідальність
- c. чесність
- d. прозорість
- e. фальсифікацію

7. Формою порушення доброчесності є

- a. списування
- b. самостійне дослідження
- c. аргументована критика
- d. публікація результатів
- e. оформлення цитат

8. Академічна доброчесність сприяє

- a. розвитку культури дослідження
- b. зниженню якості освіти
- c. недовіри до науки
- d. приховуванню результатів
- e. порушенню етики

9. Етичний аспект доброчесності передбачає

- a. повагу до авторства
- b. агресивну поведінку
- c. ігнорування правил
- d. приховування джерел
- e. емоційність

10. Прикладом доброчесної поведінки є

- a. самостійне виконання роботи
- b. використання чужих ідей без посилань
- c. списування
- d. фальсифікація
- e. уникнення джерел

11. Магістерська робота — це

- a. кваліфікаційне дослідження
- b. реферат
- c. презентація
- d. конспект
- e. доповідь

12. Основою вибору теми магістерської роботи є

- a. актуальність
- b. мода
- c. випадковість
- d. реклама
- e. емоції

13. Наукова проблема — це

- a. суперечність у знаннях
- b. оформлення титульної сторінки

- c. перелік джерел
- d. методика оформлення
- e. список літератури

14. Ознакою наукової проблеми є

- a. недослідженість
- b. вирішеність
- c. повна ясність
- d. повторюваність
- e. оформлення

15. Вибір теми дослідження має враховувати

- a. особисту зацікавленість
- b. популярність у соцмережах
- c. кількість джерел
- d. складність оформлення
- e. наявність презентації

16. Тема магістерської роботи має бути

- a. конкретною
- b. загальною
- c. випадковою
- d. емоційною
- e. рекламною

17. Формулювання наукової проблеми передбачає

- a. визначення суперечностей
- b. оформлення титульної сторінки
- c. створення презентації
- d. вибір шрифту
- e. підбір кольору

18. Ознакою актуальності теми є

- a. її відповідність сучасним викликам
- b. наявність реклами
- c. емоційність
- d. популярність у ЗМІ
- e. складність

19. Магістерська робота має містити

- a. наукову проблему
- b. лише вступ
- c. лише висновки
- d. рекламний блок
- e. біографію автора

20. Наукова проблема — це

- a. суперечність, що потребує вирішення
- b. оформлення списку джерел
- c. перелік термінів
- d. назва теми
- e. титульна сторінка

21. Тема дослідження має бути

- a. актуальною
- b. загальною
- c. конкретною
- d. емоційною
- e. випадковою

22. Формулювання теми передбачає

- a. постановку проблеми
- b. визначення об'єкта
- c. оформлення титульної сторінки
- d. створення презентації
- e. вибір кольору

23. Наукова проблема виникає, коли

- a. є суперечності у знаннях
- b. все вже досліджено
- c. немає джерел
- d. оформлення завершено
- e. є реклама

24. Ознакою наукової проблеми НЕ є

- a. вирішеність
- b. недослідженість
- c. суперечність
- d. новизна
- e. актуальність

25. Вибір теми магістерської роботи залежить від

- a. усіх перелічених
- b. особистих інтересів
- c. наукової проблеми
- d. актуальності
- e. випадковості

26. У вступі НЕ формулюється

- a. актуальність
- b. мета

- c. завдання
- d. предмет
- e. список літератури

27. Основна частина включає

- a. теоретичний аналіз
- b. титульна сторінка
- c. висновки
- d. анотація
- e. резюме

28. Формулювання мети передбачає

- a. створення презентації
- b. визначення завдань
- c. оформлення титульної сторінки
- d. узагальнення результатів
- e. вибір теми

29. Практична значущість проявляється у

- a. написанні реферату
- b. впровадженні результатів
- c. публікації в соцмережах
- d. захисті перед комісією
- e. створенні презентації

30. Елементом наукового апарату НЕ є

- a. об'єкт
- b. предмет
- c. мета
- d. завдання
- e. резюме

31. Завдання формулюються на основі

- a. вступу
- b. мети
- c. джерел
- d. висновків
- e. теми

32. Географічні межі дослідження — це

- a. період часу
- b. регіон, де проводиться дослідження
- c. кількість джерел
- d. тип джерел
- e. місце захисту

33. Мета дослідження — це

- a. оформлення титульної сторінки
- b. бажаний результат
- c. підготовка презентації
- d. написання висновків
- e. вибір теми

34. Метод порівняння використовується для

- a. оформлення титульної сторінки
- b. аналізу схожих і відмінних ознак
- c. створення презентації
- d. написання висновків
- e. вибору теми

35. Який елемент є обов'язковим у вступі магістерської роботи?

- a. актуальність
- b. таблиці
- c. додатки
- d. резюме
- e. титульна сторінка

36. Висновки повинні містити

- a. узагальнення результатів
- b. перелік джерел
- c. методику дослідження
- d. титульна сторінка
- e. вступ

37. Співвідношення мети і завдань означає

- a. випадковість
- b. логічну відповідність
- c. емоційність
- d. рекламність
- e. кількість сторінок

38. Практична значущість — це

- a. оформлення титульної сторінки
- b. можливість застосування результатів
- c. створення презентації
- d. написання реферату
- e. публікація в соцмережах

39. Логічний зв'язок між розділами основної частини забезпечується

- a. послідовністю викладу
- b. оформленням титульної сторінки

- c. наявністю додатків
- d. списком літератури
- e. кількістю джерел

40. Ознакою наукової новизни НЕ є

- a. копіювання чужих ідей
- b. повторення відомого
- c. переписування джерел
- d. використання нових методів
- e. унікальність

41. У вступі формулюється

- a. мета дослідження
- b. список літератури
- c. таблиці
- d. додатки
- e. висновки

42. Хронологічні межі дослідження — це

- a. географічна територія
- b. період, який охоплює дослідження
- c. кількість джерел
- d. тривалість захисту
- e. дата подання роботи

43. Методи дослідження мають бути

- a. популярними
- b. обґрунтованими
- c. випадковими
- d. рекламними
- e. емоційними

44. Предмет дослідження — це

- a. загальна тема
- b. конкретний аспект об'єкта
- c. методика оформлення
- d. назва роботи
- e. джерельна база

45. Елемент структури, що містить узагальнення результатів

- a. вступ
- b. основна частина
- c. висновки
- d. додатки
- e. методологія

46. До елементів наукового апарату належить

- a. титульна сторінка
- b. об'єкт
- c. таблиці
- d. анотація
- e. резюме

47. Формулювання мети має бути

- a. конкретним
- b. узагальненим
- c. логічним
- d. відповідним темі
- e. не випадковим

48. Наукова новизна — це

- a. повторення відомого
- b. новий підхід або результат
- c. оформлення списку
- d. переписування джерел
- e. плагіат

49. Елементом вступу НЕ є

- a. актуальність
- b. мета
- c. завдання
- d. предмет
- e. таблиці

50. Прикладом формулювання предмета є

- a. освітній процес загалом
- b. аналіз впливу цифрових технологій
- c. методика оформлення титульної сторінки
- d. перелік джерел
- e. вибір теми

51. Який стиль письма передбачає точність, логіку та об'єктивність?

- a. науковий
- b. художній
- c. публіцистичний
- d. рекламний
- e. розмовний

52. Що таке плагіат?

- a. самостійне формулювання
- b. використання чужого тексту без посилання

- c. редагування власного тексту
- d. створення бібліографії
- e. оформлення титульної сторінки

53. Який інструмент допомагає керувати джерелами та цитуванням?

- a. Excel
- b. Mendeley
- c. Word
- d. PowerPoint
- e. Grammarly

54. Який приклад правильного цитування?

- a. вигадана фраза
- b. дослівний уривок із джерела з посиланням
- c. емоційна реакція
- d. власна думка
- e. риторичне питання

55. Що таке бібліографія?

- a. вступна частина
- b. список використаних джерел
- c. перелік таблиць
- d. висновки
- e. додатки

56. Який елемент НЕ входить до технічних вимог оформлення?

- a. поля
- b. міжрядковий інтервал
- c. шрифт
- d. емоційне забарвлення
- e. нумерація сторінок

57. Що таке саморедагування?

- a. перевірка чужого тексту
- b. автоматичне форматування
- c. самостійне вдосконалення власного тексту
- d. створення чернетки
- e. оформлення титульної сторінки

58. Який шрифт найчастіше використовується в академічному письмі?

- a. Comic Sans
- b. Times New Roman
- c. Arial Narrow
- d. Courier New
- e. Calibri Light

59. Який тип стилю НЕ є науковим?

- a. офіційно-діловий
- b. публіцистичний
- c. академічний
- d. технічний
- e. інструктивний

60. Що таке Zotero?

- a. текстовий редактор
- b. бібліографічний менеджер
- c. антивірус
- d. перекладач
- e. графічний редактор

61. Що містять додатки до наукової роботи?

- a. вступ
- b. висновки
- c. таблиці, схеми, графіки
- d. список літератури
- e. титульна сторінка

62. Який формат структури наукової статті є загальноприйнятим?

- a. SWOT
- b. SMART
- c. IMRAD
- d. APA
- e. MLA

63. Що таке Peer Review?

- a. саморедагування
- b. оцінка викладача
- c. рецензування іншими дослідниками
- d. перевірка на плагіат
- e. публікація без змін

64. Який елемент оформлення регулюється національними стандартами?

- a. структура висновків
- b. оформлення бібліографії
- c. зміст
- d. вступ
- e. додатки

65. Що таке редагування тексту?

- a. зміна теми

- b. перевірка логіки, стилю, граматики
- c. створення презентації
- d. оформлення титульної сторінки
- e. вибір шрифту

66. Який елемент НЕ є ознакою академічного письма?

- a. чіткість
- b. логічність
- c. емоційність
- d. обґрунтованість
- e. точність

67. Який приклад порушення академічної доброчесності?

- a. самостійне написання
- b. використання бібліографічного менеджера
- c. копіювання без посилання
- d. редагування власного тексту
- e. оформлення згідно з вимогами

68. Який елемент оформлення має бути у списку літератури?

- a. лише назва джерела
- b. назва, автор, рік, видавництво
- c. тільки посилання
- d. номер сторінки
- e. рік без автора

69. Який інструмент дозволяє автоматично створювати бібліографію?

- a. Paint
- b. Zotero
- c. Excel
- d. WordPad
- e. Skype

70. Який приклад правильного оформлення посилання?

- a. [1]
- b. (Іваненко, 2020)
- c. Іваненко, 2020
- d. Іваненко, 2020
- e. без посилання

71. Що таке тези доповіді?

- a. повний текст виступу
- b. короткий виклад основних положень
- c. вступна частина
- d. список джерел

- e. рецензія

72. Що є метою публікації результатів дослідження?

- a. отримання оцінки
- b. апробація результатів
- c. створення презентації
- d. оформлення титульної сторінки
- e. написання резюме

73. Що включає розділ "Methods" у структурі IMRAD?

- a. висновки
- b. опис результатів
- c. опис методів дослідження
- d. вступ
- e. бібліографію

74. Що таке фахове видання?

- a. будь-який сайт
- b. науковий журнал, що входить до переліку МОН
- c. особистий блог
- d. сторінка в соцмережі
- e. журнал, що має ISSN і проходить рецензування

75. Що робити після отримання зауважень рецензента?

- a. ігнорувати
- b. видалити роботу
- c. відповісти на зауваження та внести правки
- d. змінити тему
- e. врахувати зауваження та оновити текст

76. Що є метою публічної презентації магістерської роботи?

- a. демонстрація результатів дослідження
- b. отримання оцінки
- c. заповнення протоколу
- d. створення роздаткових матеріалів
- e. оформлення титульної сторінки

77. Структура виступу на захисті зазвичай включає

- a. лише висновки
- b. вступ, основну частину, висновки
- c. список літератури
- d. додатки
- e. рецензію

78. Візуальні матеріали мають бути

- a. яскравими й динамічними

- b. мінімалістичними
- c. структурованими та зрозумілими
- d. лише текстовими
- e. без заголовків

79. Моделювання захисту допомагає

- a. уникнути запитань
- b. зменшити обсяг роботи
- c. підготуватися до виступу
- d. оформити титульну сторінку
- e. змінити тему

80. Відгук наукового керівника має містити

- a. перелік джерел
- b. оцінку граматики
- c. характеристику здобувача
- d. список додатків
- e. вступ до роботи

81. Зовнішня рецензія повинна бути

- a. короткою
- b. емоційною
- c. об'єктивною та аргументованою
- d. усною
- e. неформальною

82. Психологічна підготовка до виступу включає

- a. оформлення презентації
- b. тренування впевненості
- c. редагування титульної сторінки
- d. написання рецензії
- e. створення додатків

83. Роздаткові матеріали мають

- a. дублювати весь текст доповіді
- b. бути кольоровими
- c. містити ключову інформацію
- d. включати всі таблиці
- e. замінювати виступ

84. Типове запитання на захисті —

- a. «Скільки сторінок у вас?»
- b. «Який шрифт ви використовували?»
- c. «Чому ви обрали цю тему?»
- d. «Хто ваш рецензент?»

е. «Яка ваша оцінка?»

85. Етика спілкування з комісією передбачає

- а. уникнення відповідей
- б. гумор
- с. ввічливість і повагу
- д. суперечки
- е. мовчання

86. Управління часом під час доповіді означає

- а. говорити швидко
- б. пропустити вступ
- с. дотримуватись регламенту
- д. не відповідати на запитання
- е. скоротити висновки

87. Професійна реакція на критику — це

- а. уникнення
- б. агресія
- с. вдячність і аргументація
- д. заперечення
- е. зміна теми

88. Після успішного захисту здобувач має

- а. змінити тему
- б. написати нову роботу
- с. отримати диплом
- д. пройти повторний захист
- е. видалити презентацію

89. Презентація має тривати

- а. до 5 хвилин
- б. 7–10 хвилин
- с. понад 20 хвилин
- д. без обмежень
- е. залежно від теми

90. Візуальні матеріали НЕ повинні містити

- а. таблиці
- б. графіки
- с. надмірний текст
- д. схеми
- е. ключові тези

91. Відгук керівника оформлюється

- а. у довільній формі

- b. згідно з вимогами закладу
- c. усно
- d. у вигляді презентації
- e. як резюме

92. Рецензія має містити

- a. вступ
- b. оцінку актуальності, новизни, практичності
- c. титульну сторінку
- d. список літератури
- e. перелік додатків

93. Під час захисту важливо

- a. уникати запитань
- b. дотримуватись структури виступу
- c. змінити тему
- d. не використовувати візуальні матеріали
- e. не відповідати на критику

94. Психологічна готовність до захисту включає

- a. оформлення титульної сторінки
- b. тренування виступу перед аудиторією
- c. редагування тексту
- d. створення додатків
- e. вивчення джерел

95. Роздаткові матеріали мають бути

- a. усні
- b. довільні
- c. надруковані та структуровані
- d. без тексту
- e. лише графіками

96. Типове запитання комісії —

- a. «Який обсяг вашої роботи?»
- b. «Скільки джерел у списку?»
- c. «Хто рецензент?»
- d. «Який шрифт ви обрали?»
- e. «Скільки слайдів у презентації?»

97. Етика відповіді на запитання — це

- a. суперечка
- b. гумор
- c. чіткість і повага
- d. емоційність

- е. уникнення

98. Після захисту здобувач має

- а. пройти повторну перевірку
- б. отримати оцінку та диплом
- с. змінити тему
- д. видалити презентацію
- е. написати нову роботу

99. Презентація має містити

- а. лише текст
- б. повний текст роботи
- с. ключові тези, графіки, таблиці
- д. титульну сторінку
- е. список джерел

100. Під час відповіді на критику варто

- а. дякувати та аргументувати свою позицію
- б. заперечувати
- с. змінювати тему
- д. уникати відповіді
- е. зберігати спокій і відповідати по суті

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

1. Мета та завдання курсу «Науково-дослідницький магістерський семінар»
2. Поняття наукового дослідження
3. Етапи науково-дослідницької діяльності магістранта
4. Академічна доброчесність
5. Основні принципи академічної доброчесності
6. Види порушень академічної доброчесності
7. Нормативні документи щодо академічної доброчесності в Україні
8. Плагіат та способи його уникнення
9. Ознаки наукового стилю письма
10. Вимоги до академічного письма
11. Наукова проблема
12. Визначення об'єкта і предмета дослідження
13. Формулювання мети і завдань дослідження
14. Наукова новизна
15. Практична значущість дослідження
16. Структура магістерської кваліфікаційної роботи
17. Елементи вступу магістерської роботи
18. Зміст основної частини магістерської роботи
19. Функції висновків у магістерській роботі
20. Науковий апарат дослідження
21. Оформлення списку використаних джерел
22. Вимоги до оформлення таблиць, схем і графіків
23. Стилi цитування в наукових роботах
24. Апробація результатів дослідження
25. Форми апробації результатів дослідження
26. Тези доповіді
27. Структура наукової статті
28. Вимоги до оформлення наукової статті
29. Переваги публікації результатів дослідження
30. Наукові заходи для апробації результатів
31. Підготовка до публікації статті
32. Етапи підготовки до захисту магістерської роботи
33. Структура виступу на захисті
34. Візуальні матеріали для захисту
35. Вимоги до презентації магістерської роботи
36. Моделювання захисту
37. Подолання хвилювання перед захистом

- 38. Типові помилки під час захисту
- 39. Ознаки якісної презентації
- 40. Етичні норми під час захисту
- 41. Типові запитання екзаменаційної комісії
- 42. Правила відповіді на запитання комісії
- 43. Ознаки якісної відповіді
- 44. Критерії оцінювання магістерської роботи
- 45. Роль наукового керівника у підготовці магістерської роботи
- 46. Вимоги до рецензії на магістерську роботу
- 47. Вимоги до електронної версії магістерської роботи
- 48. Документи, що подаються на захист
- 49. Завершальний етап захисту
- 50. Поширені помилки при оформленні магістерської роботи
- 51. Навички, що формуються в процесі науково-дослідницької діяльності

КРИТЕРІЇ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Види контролю: поточний, рубіжний та підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль.

Форма підсумкового контролю: 2 семестр (весняний) – екзамен.

Рубіжний контроль успішності здобувачів вищої освіти проводиться під час проведення всіх видів аудиторних занять з усіх дисциплін в середині семестру та за тиждень до закінчення семестру.

Максимально загальна кількість балів, виділених для оцінки результатів під час одного рубіжного контролю робочою програмою навчальної дисципліни, при семестровому підсумковому контролі у формі екзамену – складає 30 балів.

Оцінку підсумкового семестрового контролю у формі екзамену становить сума балів за результатами рубіжних контролів та балів, набраних здобувачем вищої освіти при складанні семестрового екзамену. Загальна кількість балів, виділених на проведення семестрового екзамену робочою програмою навчальної дисципліни, складає 40 балів. Кількість балів, одержана здобувачем вищої освіти на екзамені, додається до результатів рубіжних контролів, що разом складає оцінку знань здобувача вищої освіти з навчальної дисципліни за 100-бальною шкалою та переводиться в оцінку за шкалою ЄКТС і національною шкалою («Відмінно», «Добре», «Задовільно», «Незадовільно»). Контроль проводиться за результатами виконаних індивідуальних, тестових, та контрольних завдань, а також за результатами відвідуваності занять.

Критерії оцінки заліку, іспиту:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) – заслуговує студент, який:

- всебічно, систематично і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку «добре» (82-89 балів, В) – заслуговує студент, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання достатньому обсязі відповідно до навчально-

програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;

- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;
- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу.

Оцінку «добре» (74-81 бал, С) – заслуговує студент, який:

- в загальному роботу виконав, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;
- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;
- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою.

Оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує студент, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;
- виконує завдання, але при рішенні допускає значну кількість помилок;
- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;
- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

Оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує студент, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

Оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється студенту, який:

- виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

Оцінку «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється студенту, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;
- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;
- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

**Відповідність шкали оцінювання ЄКТС
національній системі оцінювання в Україні та ЦНТУ**

Оцінка за шкало ю ЄКТС	Визначення	Оцінка		
		За національною системою (іспит, диференційований залік, курсова робота, проект, практика)	За національною системою (залік)	За системою ЦНТУ
A	ВІДМІННО – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	Зараховано	90 – 100
B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	Зараховано	82 – 89
C	ДОБРЕ – загалом правильна робота з певною кількістю грубих помилок			74 – 81
D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	Зараховано	64 – 73
E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії			60 – 63
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	2 (незадовільно)	Не зараховано	35 – 59
F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота			1 – 34

СЛОВНИК ТЕРМІНІВ І ПОНЯТЬ

Академічна доброчесність — дотримання етичних норм у науковій діяльності, що передбачає відмову від плагіату, фальсифікацій, фабрикацій та інших форм порушень.

Академічне письмо — стиль письма, що характеризується логічністю, об'єктивністю, чіткістю та науковою аргументацією.

Апробація результатів — представлення результатів дослідження у формі публікацій, тез, доповідей для фахової спільноти.

Бібліографія — систематизований список використаних джерел, оформлений згідно з національними або міжнародними стандартами.

Бібліографічні менеджери — програми для збереження, організації та оформлення бібліографічних посилань (наприклад, Zotero, Mendeley).

Висновки — підсумкова частина дослідження, де узагальнюються результати та формулюються основні положення.

Візуальні матеріали — графіки, таблиці, слайди, що супроводжують публічну презентацію дослідження.

Географічні межі дослідження — просторові рамки, в яких проводиться дослідження.

Гіпотеза дослідження — припущення, яке потребує перевірки в процесі наукової роботи.

Захист магістерської роботи — публічне представлення результатів дослідження перед комісією з подальшим обговоренням.

Індивідуальний план роботи — персоналізований графік виконання дослідницьких завдань магістранта.

Інструменти перевірки на плагіат — програми, що дозволяють виявити недоброчесні запозичення (наприклад, Unicheck).

Кваліфікаційна робота — підсумкове наукове дослідження, що підтверджує рівень підготовки здобувача магістерського ступеня.

Критерії вибору теми — ознаки, за якими оцінюється доцільність і перспективність теми дослідження.

Логічна структура роботи — послідовне та обґрунтоване розміщення розділів і підрозділів у тексті дослідження.

Магістерська робота — самостійне наукове дослідження, що виконується здобувачем другого рівня вищої освіти для отримання ступеня магістра.

Методи дослідження — наукові підходи, прийоми та інструменти, що використовуються для досягнення мети дослідження.

Мета дослідження — загальна ціль, яку ставить перед собою дослідник.

Моделювання захисту — репетиція захисту магістерської роботи з метою підготовки до публічного виступу.

Наукова новизна — оригінальні положення, які вперше введено в науковий обіг у межах дослідження.

Науковий апарат дослідження — сукупність елементів, що визначають логіку та методологію дослідження (мета, завдання, об'єкт, предмет тощо).

Науковий керівник — викладач або дослідник, який здійснює наукове керівництво магістерською роботою.

Науковий стиль — стиль викладу, що характеризується точністю, об'єктивністю, логічністю та аргументованістю.

Об'єкт дослідження — явище або процес, що підлягає вивченню.

Оформлення наукової роботи — дотримання технічних вимог до структури, шрифтів, полів, посилань, цитування тощо.

Основна частина роботи — розділи, в яких розкривається зміст дослідження.

Плагіат — присвоєння авторства чужих ідей, текстів або результатів без належного посилання.

Практичне значення — можливість застосування результатів дослідження в освітній, науковій або професійній діяльності.

Предмет дослідження — конкретний аспект об'єкта, який безпосередньо вивчається.

Публікація результатів — розміщення результатів дослідження у фахових виданнях або збірниках конференцій.

Публічна презентація — виступ із представленням результатів дослідження перед аудиторією.

Редагування тексту — процес удосконалення змісту, структури та стилю наукового тексту.

Рецензія — фахова оцінка магістерської роботи зовнішнім експертом.

Робоча гіпотеза — попереднє припущення, яке перевіряється в ході дослідження.

Саморедагування — самостійне вдосконалення тексту автором.

Структура магістерської роботи — логічна побудова тексту, що включає вступ, основну частину, висновки, список джерел, додатки.

Тайм-менеджмент — ефективне планування часу для виконання дослідницьких завдань.

Тема дослідження — конкретне формулювання проблеми, яка вивчається.

Технічні вимоги до тексту — стандарти щодо оформлення шрифтів, інтервалів, полів, нумерації сторінок тощо.

Типові запитання на захисті — поширені питання, які ставлять члени комісії під час захисту.

Управління часом під час доповіді — здатність ефективно розподілити час виступу.

Формулювання завдань — конкретизація кроків, необхідних для досягнення мети дослідження.

Хронологічні межі дослідження — часові рамки, у межах яких розглядається об'єкт дослідження.

Цитування — точне відтворення фрагментів джерел із зазначенням автора та джерела.

IMRAD — структура наукової статті: Introduction, Methods, Results, and Discussion.

Zotero / Mendeley — програми для керування бібліографією та створення посилань.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Білоусова Т. П. Основи наукових досліджень: навчальний посібник для аудиторної, самостійної, індивідуальної роботи та дистанційного навчання. 2-ге вид., перероблене і доповнене [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. 208 с.
2. Бондаренко О.В. Міста Наддніпрянської України за імперської доби (1785–1917 рр.): історіографічний дискурс: монографія. Кропивницький: Видавець Лисенко В.Ф., 2021. 364 с.
3. Важинський С.Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
<https://pedagogy.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/03/vajinskii-posibnyk.pdf>
4. Вергун А. Р., Ягело С. П. Вергун А. Р. Антиплагіатна експертиза: програмне забезпечення, заходи та імплементація принципів академічної доброчесності / А. Р. Вергун, С. П. Ягело // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. - 2021. - № 76(1). - С. 89-94. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pfto_2021_76\(1\)_18](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pfto_2021_76(1)_18).
5. Вержиховська О.М., Гурський В.А., Плахтій М.П. Науково-дослідна діяльність у галузі освіти: Навчальний посібник. Кам'янець-Подільський, 2015. 137 с. https://k-psmpokr.kpnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/10/%D0%9E%D0%9D%D0%94_%D0%BA%D0%BD%D0%B8%D0%B3%D0%B0-1.pdf
6. Вихрущ С., Козловський Ю. М. Методологія та методика наукового дослідження. Львів: Львівська політехніка, 2020. 232 с.
7. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014р. № 1556-VII/
<https://zakon.rada.gov.ua/>
8. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015р. № 848- VIII / <https://zakon.rada.gov.ua/>
9. Закон України. Про академічну доброчесність. ПРОЄКТ.
<https://ips.ligazakon.net/document/ji10516a?an=2>.
10. Зашкільняк Л. Методологія історії. Львів: Львівський державний ун-т ім. Івана Франка, 1999. 227 с.
11. Каламбет С.В. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Дн-вськ: Вид-во Маковецький, 2015. 191 с.
12. Карпаш О.М., Райтер П.М., Карпаш М.О. Методологія наукових досліджень. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2014. 253 с.

13. Кодекс академічної доброчесності Центральноукраїнського національного технічного університету <https://kntu.kr.ua/file/content/1938/kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti.pdf>
14. Корягін М.В., Чік М.Ю. Основи наукових досліджень. К.: Алерта, 2014. 622 с.
15. Методичні рекомендації для написання курсових та дипломних робіт / О. І. Тумаков, Р. Г. Любавський; Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна. Харків, 2019. URL: <http://history.karazin.ua/themes/history/resources/4ae532e2f77829773f2940b823c68302.pdf>
16. Методичні рекомендації для написання курсових та дипломних робіт / О. І. Тумаков, Р. Г. Любавський; Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна. Харків, 2019. URL: <http://history.karazin.ua/themes/history/resources/4ae532e2f77829773f2940b823c68302.pdf>
17. Методологія та організація наукових досліджень. Добронравова І. С., Руденко О. В., Сидоренко Л. та ін. Навч. посібник. Київський національний університет імені Тараса Шевченка, ВПЦ "Київський університет", 2018. 606 с. philsci.univ.kiev.ua/biblio/Methodol.pdf
18. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнктів / за ред. А. Є. Конверського. К.: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
19. Підготовка і захист випускної кваліфікаційної роботи: метод. посіб. / [В. В. Бойченко, Н.В. Безлюдна, М. І. Гагарін [та ін.] ; за ред. М. В. Кудли ; МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. Вид. 2-ге, переробл. Умань: Візаві, 2021. 130 с.

Додаткові

1. Вітченко А. О., Вітченко А. Ю. В Основи наукових досліджень у вищій школі : підруч. Київ : ФОП Ямчинський О.В., 2020. 272 с.
2. Власенко Л., Ладанюк А., Кишенько В. Методологія наукових досліджень: навч. посібник. – К.: Ліра К, 2018. 352 с. https://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2019/Ladanuk_2018_352.pdf
3. ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання / Нац. стандарт України. Вид. офіц. [Уведено вперше; чинний від 2016-07-01]. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 17 с. (Інформація та документація). З внесеними поправками. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/files/dstu-8302-2015.pdf>

4. Лях С.Р. Методологія історії: класика і практика: навчальний посібник. Запоріжжя: Видавничий дім «Гельветика», 2021. 130 с.
5. Маслова Н.Г. Академічна свобода та академічна відповідальність. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2017. Випуск 43. Том 1. С. 72–76.
6. Методологія науково-дослідницької діяльності: навчальне видання / уклад. Т. А. Роїк. Київ: КПП ім. Ігоря Сікорського, 2021. 56 с.
7. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / О. М. Сінчук, Т. М. Берідзе, М. Л. Барановська та ін. Кривий Ріг; Київ, 2022. 198 с.
8. Семакова Т. Науково-дослідницька робота як шлях формування професійної компетентності викладача. *Інформаційні технології в освіті, науці та виробництві*. 2012. Вип. 1 (1). С. 124-127.
9. Яковенко Н. Вступ до історії. Київ: Критика, 2007. 446 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека ім. М. Максимовича КНУ ім. Тараса Шевченка – <http://lib-gw.univ.kiev.ua/>
2. Бібліотека Центральноукраїнського національного технічного університету – <https://library.kntu.kr.ua/>
3. Електронна бібліотека підручників – <http://www.info-library.com.ua/>
4. Ізборник: Історія України IX – VIII ст. Першоджерела та інтерпретації – <http://izbornyk.org.ua/>
5. Інститут історії України НАН України – <http://www.history.org.ua/>
6. Історія України IX – XVIII ст. Першоджерела та інтерпретації – <http://www.litopys.org.ua>
7. Літописи, історія, культура – <http://litopys.kiev.ua/>
8. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua/>
9. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого – <https://nlu.org.ua/article.php?id=146> –
10. Новини історичної науки – <http://www.history.com.ua/>
11. Українська електронна бібліотека. – <http://exlibris.org.ua/>